

Anàlisi dels resultats de les Illes Balears a l'estudi PISA 2015

Javier Real

Javier Gámez

RESUM

En aquest article es fa una anàlisi dels resultats globals de les Illes Balears en l'estudi PISA 2015. Aquests resultats també apareixen desagregats segons diferents variables d'interès. Per a cada una de les competències avaluades, s'analiza l'evolució dels resultats globals de les Illes Balears en les edicions de PISA 2009, 2012 i 2015, en què les Illes Balears hi han participat amb una mostra representativa, a més d'una comparativa dels resultats de les Illes Balears a PISA 2015 amb els resultats de les altres comunitats autònomes participants.

RESUMEN

En este artículo se hace un análisis de los resultados globales de las Islas Baleares en el estudio PISA 2015. Dichos resultados también aparecen desagregados según diferentes variables de interés. Para cada una de las competencias evaluadas, se analiza la evolución de los resultados globales de las Islas Baleares en las ediciones de PISA 2009, 2012 y 2015, además de una comparativa de los resultados de las Islas Baleares en PISA 2015 con los resultados de otras comunidades autónomas participantes.

I. INTRODUCCIÓ

El programa internacional per a l'avaluació de l'alumnat, PISA (Programme for International Student Assessment), tracta de contribuir a l'avaluació del que saben i són capaços de fer els joves de 15 anys dels diferents països participants, és a dir, els joves a l'edat propera a la de finalització dels estudis de l'educació obligatòria.

Aquest programa se centra en la determinació del grau d'adquisició, per part de l'alumnat, dels coneixements i habilitats que es consideren necessaris per a la participació en la societat del saber. Es valora la capacitat d'extrapolar el seu coneixement, les seves destreses cognitives i les seves actituds en contextos, en principi, no habituals al mateix alumne, però amb els quals s'haurà d'enfrontar cada dia en la seva vida.

Les proves tenen com a referent tres competències considerades troncales, com són les matemàtiques, la lectura i les ciències (biologia, geologia, física, química i tecnologia).

Des de l'any 2000, PISA es duu a terme amb una periodicitat triennial. A cada edició s'avalua una competència amb més profunditat que no les altres. En l'edició 2015 aquesta competència va ser la científica.

Les Illes Balears participaren amb una mostra representativa per primera vegada en aquesta avaluació internacional a l'edició de l'any 2009, per la qual cosa, a l'actualitat, es disposen de dades de les tres darreres edicions.

En l'estudi PISA 2015 ha augmentat la participació respecte a edicions anteriors. Hi han participat 72 països i totes les comunitats autònomes d'Espanya.

2. RESULTATS GLOBAIS DELS ALUMNES DE LES ILLES BALEARS EN CIÈNCIES, LECTURA I MATEMÀTIQUES

Els resultats es presenten, per a cada una de les competències avaluades, en una escala de rendiment que té per mitjana 500 i una desviació típica 100.

Al quadre següent es presenten els resultats en funció de la puntuació mitjana aconseguida en cada àrea d'avaluació: lectura, matemàtiques i ciències.

QUADRE I. RESULTATS GLOBAIS DE PISA 2015 A LES ILLES BALEARS

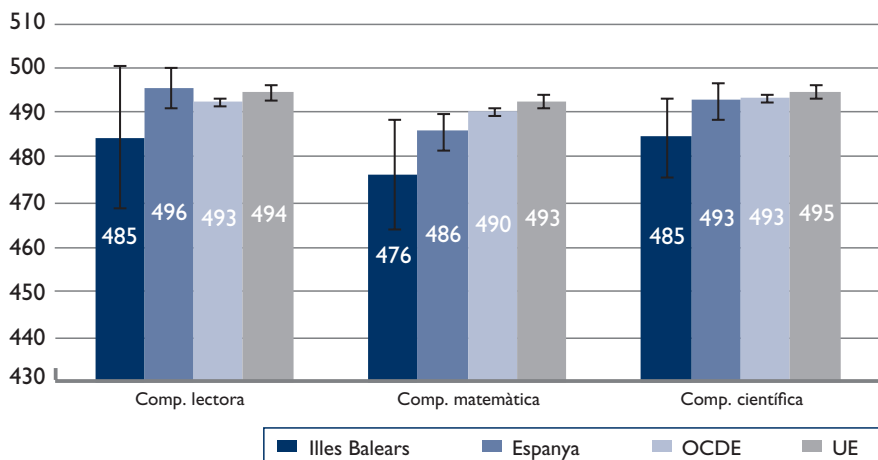
	Comprensió lectora	Competència matemàtica	Competència científica
Resultats de l'alumnat de les Illes Balears	485	476	485

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

3. COMPARACIÓ DELS RESULTATS DE LES ILLES BALEARS AMB ELS D'ESPANYA, OCDE I UE

Al gràfic següent es representen els resultats i l'anàlisi comparada del rendiment en ciències — principal àrea de coneixement avaluada en l'estudi PISA 2015—, en lectura i en matemàtiques de l'alumnat de les Illes Balears, d'Espanya, de l'OCDE i de la Unió Europea.

GRÀFIC I: RESULTATS DE PISA 2015 ILLES BALEARS, ESPANYA, OCDE I UE



Font: elaboració pròpia

De la comparació es desprèn que la puntuació d'Espanya en la competència científica i en comprensió lectora és molt similar a les mitjanes de l'OCDE i de la UE. Pel que fa a la competència matemàtica, la puntuació d'Espanya està per davall de la de l'OCDE i de la de la UE, de forma estadísticament significativa. En el cas de les puntuacions de les Illes Balears, en totes les competències s'observen resultats d'uns 10 punts inferiors a les mitjanes del conjunt de l'Estat espanyol, tot i que aquestes diferències no són estadísticament significatives.

4. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS, DESAGREGATS PER ILLES

La condició d'insularitat de la nostra comunitat fa necessària la desagregació dels resultats per les diferents illes. Per tal de preservar la confidencialitat del centre de Formentera, els resultats d'Eivissa i Formentera apareixen agrupats.

QUADRE 2. RESULTATS DE PISA 2015 PER ILLES				
	Illa	Mitjana	Comparativa entre illes	Diferències
Comprensió lectora	Mallorca	484	Mallorca/Menorca	-13
	Menorca	497	Menorca / Eivissa i Formentera	22
	Eivissa i Formentera	475	Eivissa i Formentera / Mallorca	-9
Competència matemàtica	Mallorca	476	Mallorca/Menorca	-17
	Menorca	493	Menorca / Eivissa i Formentera	28
	Eivissa i Formentera	465	Eivissa i Formentera / Mallorca	-11
Competència científica	Mallorca	484	Mallorca/Menorca	-15
	Menorca	499	Menorca / Eivissa i Formentera	27
	Eivissa i Formentera	472	Eivissa i Formentera / Mallorca	-12

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Per a totes les competències, les puntuacions més altes les obtenen els alumnes dels centres de Menorca, però només és estadísticament significativa la diferència entre Menorca i Eivissa i Formentera en competència matemàtica (28 punts).

5. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS, DESAGREGATS SEGONS LA TITULARITAT DEL CENTRE

A les taules següents apareixen les puntuacions mitjanes obtingudes segons la titularitat del centre. Els resultats individuals obtinguts a les proves no són independents de l'entorn social i educatiu. Per aquest motiu, una de les finalitats bàsiques de les avaluacions de diagnòstic és identificar els factors ambientals que potencialment s'associen als resultats acadèmics i analitzar la relació entre aquests factors i els resultats de les proves.

Per a l'anàlisi d'aquests factors, PISA elabora i aplica uns qüestionaris de context als alumnes, dels quals s'obté un índex socioeconòmic i cultural familiar per a cada alumne. La detracció d'aquest índex, anomenat ISEC, permet anul·lar l'efecte de la influència d'aquests factors en els resultats, la qual cosa fa les comparacions més equitatives en aquells casos en què aquest índex no es distribueixi homogèniament.

A la primera columna dels quadres següents, hi figuren les puntuacions mitjanes que cada col·lectiu ha obtingut a les proves. A la segona columna, les puntuacions mitjanes per titularitat amb la detracció de l'ISEC.

QUADRE 3A. RESULTATS DE PISA 2015 EN COMPRESIÓ LECTORA PER TITULARITAT

Comprensió lectora		
	Puntuacions mitjanes	Amb detracció de l'ISEC
Centres públics	472	479
Centres privats	505	494
Diferència	-33	-15

QUADRE 3B. RESULTATS DE PISA 2015 EN COMPETÈNCIA MATEMÀTICA PER TITULARITAT

Comprensió matemàtica		
	Puntuacions mitjanes	Amb detracció de l'ISEC
Centres públics	467	473
Centres privats	491	482
Diferència	-24	-9

QUADRE 3C. RESULTATS DE PISA 2015 EN COMPETÈNCIA CIENTÍFICA PER TITULARITAT

Comprensió matemàtica		
	Puntuacions mitjanes	Amb detracció de l'ISEC
Centres públics	473	480
Centres privats	503	493
Diferència	-30	-13

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Tot i que les diferències entre els dos col·lectius són estadísticament significatives, en detreure l'efecte de l'ISEC, aquestes diferències minven considerablement. Per a la competència matemàtica, en detreure aquest efecte, la diferència (-9 punts) entre centres públics i privats deixa de ser significativa.

6. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS EN FUNCIÓ DEL NIVELL CURSAT PELS ALUMNES

L'estudi PISA projecta l'avaluació als joves de 15 anys independentment del nivell educatiu que estiguin cursant. Tot i que en molts països la finalització de l'escolarització obligatòria és als 15 anys, dins el sistema educatiu espanyol els alumnes de 15 anys, depenent de si han repetit algun curs o avançat curs (cas d'alumnat amb altes capacitats), poden estar cursant 2n, 3r, 4t d'ESO o estudis postobligatoris.

QUADRE 4. RESULTATS DE PISA 2015 PER NIVELL CURSAT

	Curs	Mitjana	Comparacions	Diferències
Comprensió lectora	2n d'ESO	399	2n d'ESO / 3r d'ESO	-48
	3r d'ESO	447	3r d'ESO / 4t d'ESO o superior	-77
	4t d'ESO o superior	524	4t d'ESO o superior / 2n d'ESO	125
Competència matemàtica	2n d'ESO	401	2n d'ESO / 3r d'ESO	-38
	3r d'ESO	439	3r d'ESO / 4t d'ESO o superior	-75
	4t d'ESO o superior	514	4t d'ESO o superior / 2n d'ESO	113
Competència científica	2n d'ESO	404	2n d'ESO / 3r d'ESO	-42
	3r d'ESO	446	3r d'ESO / 4t d'ESO o superior	-78
	4t d'ESO o superior	524	4t d'ESO o superior / 2n d'ESO	120

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Com es pot observar, com més alt és el nivell que cursa l'alumne millors són els resultats obtinguts, essent totes les diferències estadísticament significatives. Els millors resultats són els obtinguts pels alumnes que cursen quart d'ESO o superior, és a dir, alumnes que no han repetit mai. A més, són especialment rellevants les diferències entre l'alumnat que cursa quart d'ESO o superior i el que cursa, amb la mateixa edat, segon d'ESO (totes superiors a 100 punts).

7. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS I REPETICIÓ

En un estudi recent de l'IAQSE, Real i Gámez (2017) conclouen que són nombroses les investigacions que qüestionen la repetició com la mesura més indicada per «recuperar» o «anivellar» la competència de l'alumnat amb rendiment acadèmic inferior a la mitjana (vegeu Euridice, 2011; ISEI-EVEI, 2009; Cañellas i Portas, 2015). La repetició, en general, no millora ni el rendiment ni la motivació de l'alumnat a qui se li aplica aquesta mesura.

Les diferències obtingudes per l'alumnat repetidor i el no repetidor en les puntuacions mitjanes de les tres competències avaluades a PISA 2015 (vegeu quadre següent) confirmen la conclusió anterior.

El quadre següent també permet constatar que, com més prest es produeix la repetició o quan s'acumula més d'una repetició, l'alumnat assoleix nivells competencials inferiors de manera estadísticament significativa als que no han repetit mai durant la seva escolaritat.

QUADRE 5. RESULTATS DE PISA 2015 I REPETICIÓ				
	Curs	Mitjana	Comparacions	Diferències
Comprensió lectora			Mai/ESO	80
	Mai	524	Mai/EP	96
	Només a ESO	444	Mai / ESO i EP	136
	Només a EP	428	ESO/EP	16
	A ESO i a EP	388	ESO / ESO i EP	56
			EP / ESO i EP	40
Competència matemàtica			Mai/ESO	76
	Mai	513	Mai/EP	92
	Només a ESO	437	Mai / ESO i EP	120
	Només a EP	421	ESO/EP	16
	A ESO i a EP	393	ESO / ESO i EP	44
			EP / ESO i EP	28
Competència científica			Mai/ESO	80
	Mai	523	Mai/EP	94
	Només a ESO	443	Mai / ESO i EP	128
	Només a EP	429	ESO/EP	14
	A ESO i a EP	395	ESO / ESO i EP	48
			EP / ESO i EP	34

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

8. NIVELL D'ASSOLIMENT DE COMPETÈNCIA DE L'ALUMNAT DE LES ILLES BALEARS

Per poder interpretar millor el que signifiquen les puntuacions mitjanes assignades als països o grups, PISA estableix una escala de nivells de rendiment per a cada competència avaluada (del nivell 1 al 6).

Segons aquesta escala, l'alumnat situat al nivell 1 o inferior presenta competències limitades per incorporar-se a la vida adulta o per continuar estudis. No obstant això, l'OCDE considera que l'alumnat que se situa al nivell 2 de l'escala de resultats disposa de les capacitats necessàries per incorporar-se al mercat laboral o prosseguir els estudis. L'alumnat que se situa en el nivell 3 de l'escala es considera com a l'alumnat mitjà i en els nivells 4 i superiors es troba l'alumnat amb competències per damunt de la mitjana.

A continuació, per a cada competència avaluada, apareixen els percentatges d'alumnes de les Illes Balears i de l'OCDE en cada nivell.

QUADRE 6A. NIVELLS D'ASSOLIMENT DE COMPRESIÓ LECTORA

		Nivell < 1b	Nivell 1b	Nivell 1a	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 4	Nivell 5	Nivell 6
Comprensió lectora	IB	1 %	4 %	14 %	27 %	31 %	18 %	4 %	0 %
	OCDE	1 %	5 %	14 %	23 %	28 %	20 %	7 %	1 %

QUADRE 6B. NIVELLS D'ASSOLIMENT DE COMPETÈNCIA MATEMÀTICA

		Nivell < 1b	Nivell 1b	Nivell 1a	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 4	Nivell 5	Nivell 6
Competència matemàtica	IB	0 %	8 %	17 %	28 %	26 %	16 %	5 %	1 %
	OCDE	0 %	8 %	15 %	23 %	25 %	19 %	8 %	2 %

QUADRE 6C. NIVELLS D'ASSOLIMENT DE COMPETÈNCIA CIENTÍFICA

		Nivell < 1b	Nivell 1b	Nivell 1a	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 4	Nivell 5	Nivell 6
Competència científica	IB	0 %	4 %	16 %	29 %	30 %	17 %	4 %	0 %
	OCDE	1 %	5 %	16 %	25 %	27 %	19 %	7 %	1 %

Font: elaboració pròpia

Pel que fa a la comprensió lectora, en els trams inferiors (nivells < 1b, 1b i 1a) se situa un 19 % dels alumnes de les Illes Balears i un 20 % de l'OCDE. Als trams intermedis (nivells 2, 3 i 4) el percentatge d'alumnes situats en aquests trams a les Illes Balears és d'un 76 % i a l'OCDE d'un 71 %. Als trams superiors (nivells 5 i 6) hi ha un 4 % d'alumnes a les Illes Balears, mentre que a l'OCDE, un 8 %.

Quant a la competència matemàtica, el percentatge d'alumnes situats als trams inferiors (nivells < 1 i 1) a les Illes Balears és d'un 25 % i a l'OCDE, d'un 23 %. Als trams intermedis (nivells 2, 3 i 4) es troba un 70 % de l'alumnat de les Illes Balears, mentre que a l'OCDE s'hi troba un 67 %. El percentatge d'alumnes situats als trams superiors (nivells 5 i 6) a les Illes Balears és d'un 6 % i a l'OCDE, d'un 10 %.

Als trams inferiors (nivells < 1b, 1b i 1a), en la competència científica se situa un 20 % de l'alumnat de les Balears i un 22 % de l'OCDE. Als trams intermedis (nivells 2, 3 i 4) el percentatge d'alumnes de les Illes Balears és d'un 76 % i a l'OCDE, d'un 71 %. El percentatge d'alumnes de les Illes Balears situats als trams superiors (nivells 5 i 6) és d'un 4 % i el de l'OCDE, d'un 8 %.

9. RESULTATS DESAGREGATS PER LA CONDICIÓN D'IMMIGRANT

Segons dades de l'INE de l'any 2016, les Illes Balears, juntament amb les comunitats de Catalunya i Madrid, són les comunitats autònomes de l'Estat espanyol que presenten creixement demogràfic, aquest fet es deu en gran mesura a la immigració. La integració de l'alumnat immigrant a la societat en general i al sistema educatiu (sobretot quan hi coexisteixen diferents llengües oficials) és molt costosa i representa esforços addicionals que es posen de manifest al llarg de l'escolaritat.

Així ho demostren les diferències en els resultats obtinguts per aquests alumnes en comparació amb la resta d'alumnat que es mostren al quadre següent. En les tres competències avaluades, els resultats de l'alumnat immigrant es troba al voltant de 35 punts per sota dels de l'alumnat no immigrant. Les diferències són estadísticament significatives en les tres competències.

QUADRE 7. RESULTATS DE PISA 2015 SEGONS LA CONDICIÓN D'IMMIGRANT

	Immigrant	Mitjana	Comparacions	Diferències
Comprensió lectora	No	493	No/sí	35
	Sí	458		
Competència matemàtica	No	484	No/sí	34
	Sí	450		
Competència científica	No	493	No/sí	38
	Sí	455		

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

10. RESULTATS DE L'ALUMNAT IMMIGRANT SEGONS ELS ANYS D'ESCOLARITZACIÓ A LES ILLES BALEARS

Pel que fa a l'alumnat immigrant, al quadre següent es detallen els resultats segons els anys d'escolarització de l'alumne als centres de les Illes Balears.

QUADRE 8. RESULTATS DE PISA 2015 SEGONS ELS ANYS D'ESCOLARITZACIÓ DE L'ALUMNAT IMMIGRANT

	Nombre d'anys d'escolarització	Mitjana	Comparacions	Diferències
Comprensió lectora	Fins a 3	386	Fins a 3 / de 4 a 6	-37
	De 4 a 6	423	Fins a 3 / més de 6	-78
	Més de 6	464	De 4 a 6 / més de 6	-41
Competència matemàtica	Fins a 3	401	Fins a 3 / de 4 a 6	-24
	De 4 a 6	425	Fins a 3 / més de 6	-49
	Més de 6	450	De 4 a 6 / més de 6	-25

	Nombre d'anys d'escolarització	Mitjana	Comparacions	Diferències
Competència científica	Fins a 3	393	Fins a 3 / de 4 a 6	-29
	De 4 a 6	422	Fins a 3 / més de 6	-65
	Més de 6	458	De 4 a 6 / més de 6	-36

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Pel que fa al nombre d'anys d'escolarització a les Illes Balears de l'alumnat estranger, s'observa que, en totes les competències, les puntuacions més elevades són les dels que fa 6 anys o més que estan escolaritzats a la nostra comunitat. La qual cosa constata un bon funcionament de les mesures d'inclusió adreçades a aquest alumnat en el sistema educatiu de les Illes Balears.

11. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS DESAGREGATS SEGONS EL NOMBRE DE LLIBRES A CASA

La variable «nombre de llibres a casa» es divideix en 5 categories d'acord amb les respostes que dona l'alumnat amb relació als llibres de què disposa a ca seva: (0 a 10), (11 a 25), (26 a 100), (101 a 200), (201 a 500), (més de 500).

QUADRE 9. RESULTATS DE PISA 2015 SEGONS EL NOMBRE DE LLIBRES A CASA

	Comprensió lectora	Competència matemàtica	Competència científica
0 a 10	419	419	422
11 a 25	453	444	454
26 a 100	483	476	483
101 a 200	514	501	511
201 a 500	525	517	529
Més de 500	526	515	527

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Segons el que es desprèn del quadre anterior, existeix una alta correlació entre el nombre de llibres a casa i els resultats. A mesura que els alumnes disposen de més llibres a casa, obtenen resultats més alts. Aquests resultats són un índex més que la realitat socioeconòmica i cultural de les famílies, en aquest cas mesurada indirectament mitjançant el nombre de llibres a casa, afecta els resultats de l'alumnat.

12. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS DESAGREGATS PER NIVELL MÀXIM D'ESTUDIS DELS PARES

Per analitzar la correlació entre els resultats dels alumnes en les tres competències avaluades i el nivell educatiu dels seus pares, PISA considera quatre categories o nivells: Baix: cap dels dos

pares ha acabat l'educació secundària obligatòria (ESO), únicament han acabat l'educació primària o equivalent; Mitjà-baix: almanco un dels pares ha acabat l'educació secundària obligatòria (ESO); Mitjà-alt: almanco un dels pares ha acabat l'educació secundària postobligatòria (batxillerat o formació professional de grau mitjà o de grau superior); Alt: almanco un dels pares ha acabat l'educació terciària (titulacions universitàries o de formació professional de grau superior).

QUADRE 10. RESULTATS DE PISA 2015 SEGONS ELS ESTUDIS DELS PARES

	Comprensió lectora	Competència matemàtica	Competència científica
Sense estudis complets	445	414	439
Estudis obligatoris	469	463	472
Batxillerat/FP	488	475	483
Estudis universitaris	500	495	503

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Si s'analitzen els resultats es pot afirmar, de forma general, que com més alt és el nivell d'estudis dels pares, major és el rendiment dels alumnes. Aquest és un altre indicatiu de la importància de la realitat socioeconòmica i cultural en els resultats de l'alumnat.

13. RESULTATS DE LES ILLES BALEARS DESAGREGATS SEGONS LA LLENGUA D'ÚS MÉS FREQUENT A CASA

Les Illes Balears són una comunitat bilingüe amb un percentatge alt d'immigració d'origen divers, la qual cosa configura una societat multicultural i multilingüe. Aquesta variable també és analitzada per PISA. Al quadre 11 es mostren els percentatges d'alumnes que participaren en el programa PISA 2015 segons la llengua d'ús més freqüent dins l'àmbit familiar.

QUADRE 11. DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT PARTICIPANT SEGONS LA LLENGUA D'ÚS MÉS FREQUENT A CASA

Llengua d'ús més freqüent a casa	Percentatge
Català	36,4
Castellà	54,5
Altres llengües	9,1
Total	100

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

El quadre següent conté les puntuacions mitjanes obtingudes en funció de la llengua d'ús a casa i la comparació en funció d'aquesta variable.

QUADRE 12. RESULTATS DE PISA 2015 SEGONS LA LLENGUA D'ÚS FREQUENT A CASA

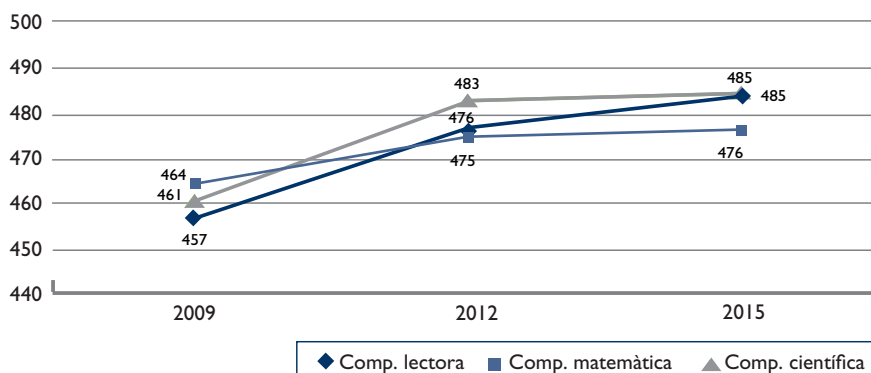
	Llengua	Mitjana	Comparacions	Diferències
Comprensió lectora	Català	503	Català/castellà	24
	Castellà	479	Castellà/altres	29
	Altres	450	Català/altres	53
Competència matemàtica	Català	494	Català/castellà	25
	Castellà	469	Castellà/altres	19
	Altres	450	Català/altres	44
Competència científica	Català	504	Català/castellà	25
	Castellà	479	Castellà/altres	32
	Altres	447	Català/altres	57

Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Les puntuacions més baixes en totes les competències coincideixen amb els alumnes que no utilitzen el català ni el castellà a casa i les més altes amb els que utilitzen principalment el català. A les tres competències, totes les diferències són estadísticament significatives.

14. EVOLUCIÓ DELS RESULTATS EN LES AVALUACIONS PISA A LES ILLES BALEARS (2009-2012-2015)

Al gràfic següent es mostra, per a cada una de les competències avaluades, l'evolució dels resultats de les Illes Balears a PISA 2009, PISA 2012 i PISA 2015.

GRÀFIC 2: EVOLUCIÓ DELS RESULTATS DE LES ILLES BALEARS A PISA (2009-2015)

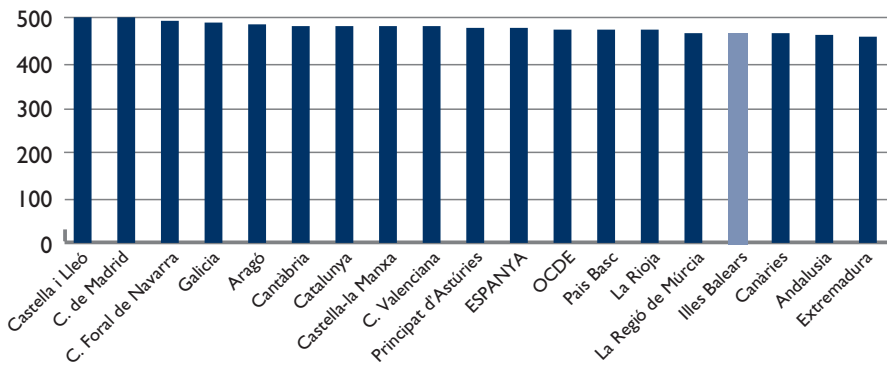
Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

Si s'observen les diferents puntuacions obtingudes es pot afirmar que els resultats en les tres competències avaluades a PISA 2015 són superiors als de PISA 2009. Per a les competències matemàtica i científica, els resultats de PISA 2015 són molt similars als de 2012. Destaca el resultat en comprensió lectora de PISA 2015, en què hi ha 9 punts de diferència respecte de l'edició anterior, de 2012, encara que, tot i l'augment experimentat en les tres competències respecte de l'edició de 2012, les diferències observades no són estadísticament significatives.

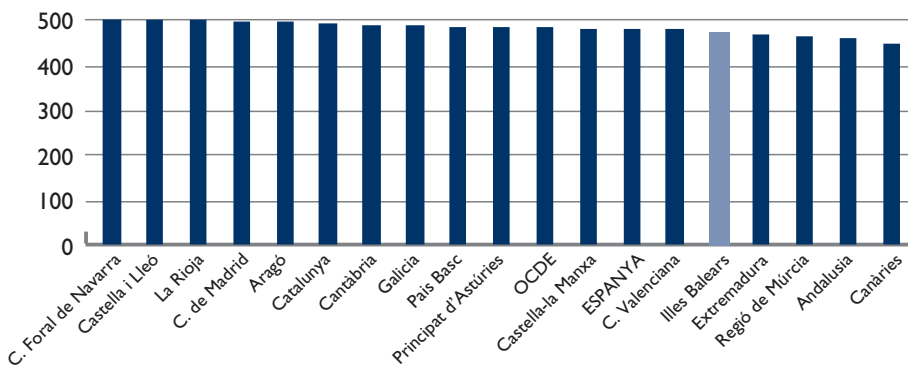
15. RESULTATS PER COMPETÈNCIES A LES DIFERENTS COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTUDI PISA 2015

Als gràfics que es mostren a continuació es donen, per a cada competència avaluada, les comparacions dels resultats obtinguts per l'alumnat de les distintes comunitats autònomes de l'Estat espanyol que han participat en l'estudi PISA 2015.

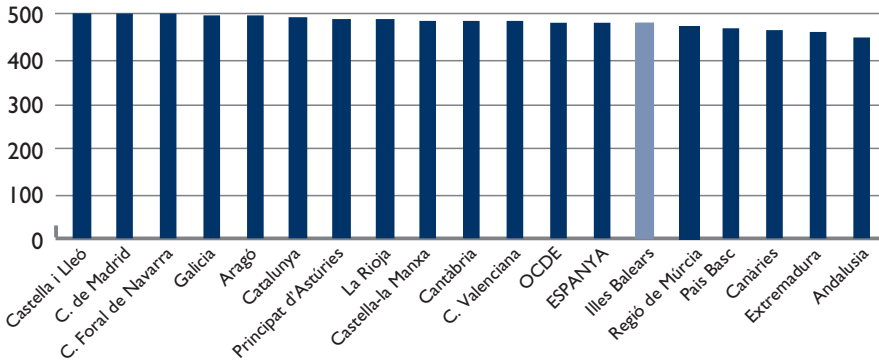
GRÀFIC 3a: RESULTATS DE LECTURA A PISA 2015 PER COMUNITATS



GRÀFIC 3b: RESULTATS DE MATEMÀTIQUES A PISA 2015 PER COMUNITATS



GRÀFIC 3C: RESULTATS DE CIÈNCIES A PISA 2015 PER COMUNITATS



Font: Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears

De la comparació dels resultats presentats als gràfics anteriors s'extreu que en l'estudi PISA 2015 els resultats dels alumnes de les Illes Balears, tot i que han millorat respecte als de dues o tres comunitats autònomes en comparació amb edicions anteriors de PISA, continuen situats als darrers llocs.

16. CONCLUSIONS

Es pot afirmar que, tot i que existeix una millora dels resultats de l'alumnat de l'arxipèlag balear des de l'edició de PISA 2009, els resultats comparatius entre les diferents comunitats autònomes de l'Estat espanyol i el fet que els resultats estiguin per davall la mitjana estatal i la de l'OCDE indiquen que el rendiment acadèmic dels alumnes de les Illes Balears hauria de millorar.

Pel que fa a les competències avaluades, destaca el baix rendiment en la competència matemàtica. Aquest fet ja s'ha constatat en altres informes o estudis de l'IAQSE, com ara en *Indicadors de resultats acadèmics de les Illes Balears 2015-2016*, en què s'evidencia que els percentatges d'aprovat de matemàtiques són més baixos que els de les altres matèries. És per aquest motiu que es considera convenient implantar, des de l'inici de l'educació obligatòria, programes o mesures específiques que incideixin en una millora de la didàctica de les matemàtiques per tal de contribuir, també, a la millora de l'aprenentatge de l'alumnat en aquesta disciplina.

Per illes, destaquen de forma positiva els resultats de Menorca, superiors en totes les competències, tot i que cal advertir que la major part de les diferències no són estadísticament significatives.

Les puntuacions dels centres privats són més elevades que les dels centres públics, de forma estadísticament significativa. Però, en detreure l'efecte de l'ISEC, aquestes diferències minven considerablement. De fet, l'ISEC sembla la variable que millor explica les diferències entre

els resultats de l'alumnat, tal com es pot observar en les diferents avaluacions de diagnòstic de l'IAQSE.

Quant a la repetició de curs, es pot afirmar que no és una mesura que millori suficientment el rendiment dels alumnes, possiblement perquè les mesures aplicades no són les més adequades.

Per nivells d'assoliment, destaca que el percentatge d'alumnes de l'OCDE als nivells alts (nivells 5 i 6) és gairebé el doble que el de les Illes Balears, en les tres competències avaluades. Als nivells baixos (< 1b, 1b i 1a), el percentatge d'alumnes de les Illes Balears i el de l'OCDE són similars, a totes les competències.

En relació amb l'alumnat immigrant s'observa que, tot i que els seus resultats són en general inferiors als de l'alumnat no immigrant, com més temps fa que estan escolaritzats a centres de les Illes Balears, els resultats d'aquests milloren de forma estadísticament significativa. A pesar que aquesta variable mostra diferències significatives entre ambdós col·lectius, cal recordar que hi ha altres variables que influeixen de forma més remarcada, com s'ha pogut constatar al llarg d'aquest article, per exemple el nombre d'anys d'escolarització i la realitat socioeconòmica i cultural.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Avaluacions de diagnòstic de l'Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu. Recuperat de: <http://iaqse.caib.es/cat/avaluacions/diagnostic/diagnostic.html>

Cañellas, B. i Portas, H. (2015). «La repetició de curs en l'ensenyament obligatori». A: *Anuari de l'educació de les Illes Balears 2015*. Palma: Caixa de Colònia. Recuperat de: http://dpde.uib.cat/digitalAssets/377/377987_anuari-educacio-01-2015-min.pdf

Eurydice (2011). *La repetición de curso en la educación obligatoria en Europa: normativa y estadísticas*. Bruselas: Agencia Ejecutiva en el Ámbito Educativo, Audiovisual y Cultural. Recuperat de: http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/126ES.pdf

IAQSE (2016). *Indicadors de resultats acadèmics de les Illes Balears (curs 2015-2016)*. Palma: Conselleria d'Educació i Universitat. Recuperat de: http://iaqse.caib.es/documentos/indicadors/2015/Informe_indicadors_resultats_2015_2016.pdf

IAQSE (2016). *Informe de resultats PISA 2015 Illes Balears*. Palma: Conselleria d'Educació i Universitat. Recuperat de http://iaqse.caib.es/cat/avaluacions/pisa/pisa_2015.html

INE. Instituto Nacional de Estadística. *Estimacions de població*. Recuperat de: <http://www.ine.es>

ISEI-EVEI (2009). *Efecto de las repeticiones escolares en el proceso de enseñanza aprendizaje del alumnado*. Departamento de educación, universidades e investigación. Gobierno Vasco. Recuperat de: http://www.isei-ivei.net/cast/pub/Repeticiones_cas.pdf

OCDE-MECD (2016). *PISA 2015. Programa para la Evaluación Internacional de los Alumnos. Informe español*. Recuperat de: <http://www.mecd.gob.es/inee/publicaciones/estudios-internacionales.html>

Real, J. i Gámez, J. (2016). *La repetición escolar*. Palma: Conselleria d'Educació i Universitat- IAQSE. Documents d'avaluació. Recuperat de: http://iaqse.caib.es/documentos/documentos/document_I_repeticio.pdf